

Wolvertem

De weerman en het trekpaard

Het was dit keer al van ver merkbaar dat ik mijn doel, het begin van de wandeling in Wolvertem, naderde. Weliswaar had de GPS mij vlot langs kleine wegen geloodst (ja, ja, het elektronische slaafje gedraagt zich weer de laatste tijd) maar van overal waren de zendmasten van de middengolfzenders van de VRT zichtbaar. Wolvertem (eigenlijk het gehucht Imde) is namelijk de plaats waar die antennes zijn neergezet. Veel activiteit is er niet meer op de middengolf maar de VRT verzorgt op die golflengten toch nog steeds uitzendingen van de sportzender Sporza en van Radio Vlaanderen Internationaal. Dat laatste voor de mensen in den vreemde die niet over satellietverbindingen en internet beschikken. Die dus lekker primitief naar door storing en fading geteisterd nieuws uit het vaderland hunkeren. Ondanks dit duidelijke merkteken was het toch nog even verwarrend waar ik precies moest zijn. Toen Bram (het kaboutertje in de GPS) aankondigde dat de „bestemming bereikt“ was, kon ik daar niet veel zien dat die boude bewering scheen te staven. Gelukkig had een medemens van de wandelclub De Cracks het traditionele gele bordje met „Inschrijving“ opgehangen. Compleet met een duidelijke pijl die naar een reeks gebouwen wees aan het eind van een nogal lang, smal en niet erg recht baantje. En daar was het inderdaad te doen. Het leek daar wel wat op een gerenoveerde paardenstal. Waar ik door een nodeloos zenuwachtig medewerker van de organiserende vereniging aan een startformuliertje werd geholpen.

De antennes van de VRT-middengolfzenders in Imde (Wolvertem)

Het weer was niet erg uitnodigend. Eerst zware bewolking, later jagende wolken die de zon zo nu en dan doorlieten en zonneharpjes toverden. Alsof de zon wat steun op de

grond nodig had om boven de horizon uit te komen. Vrij fris ook voor deze tijd van het jaar en met een tamelijk harde wind. Vooral naar het einde van de wandeling. En dat voor een gemeente waar degene woont die bij ons in Vlaanderen het mooie weer maakt op radio en TV: Frank Deboosere. Weerman en erfgenaam van de legendarische Armand „Straalstroom“ Pien. Dat „straalstroom“ uit te spreken met een dikke Gentse huig-r. Het moet zijn dat Deboosere achteloos aan deze dag was voorbijgegaan. Misschien omdat het zaterdag was. Dan moet hij waarschijnlijk niet per fiets naar Ukkel om daar het weerorakel voor te bereiden. Hij schijnt er namelijk een punt van te maken voor zijn woon-werk verkeer consequent de fiets te gebruiken.

Hoewel als startplaats Wolvertem stond aangegeven heb ik maar weinig van deze gemeente in Noord-Brabant zelf gezien. We zaten immers ook aan de buitenkant van het dorp. Het heette daar Slozer. Wat dat verder ook moge betekenen. In ieder geval hebben we de Sint-Laurentiuskerk, het gemeentehuis in Vlaamse stijl en de pastorie, die nu dienstig is voor het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Werk (OCMW) niet gezien. Volgens de documentatie die ik vond over het dorp zou in het dorpssysteem nu nog altijd te zien moeten zijn hoe de Franken het indertijd hebben opgebouwd. Maar de geschiedenis van Wolvertem gaat nog veel, veel verder terug in de tijd. Er zijn sporen gevonden dat reeds in het Neolithicum (dus 2000 tot 1600 voor Christus) hier bewoning aanwezig was. In 1874 werd namelijk in een vochtige weide een goed voorbeeld van een prehistorische bijl in vuursteen gevonden. Evenals andere vuursteenfragmenten. De Nerviërs, leden van een indo-germaanse volksstam, hebben hier ook nog gewoond. Zo rond 400 voor Christus reeds, schijnt het. En toen in 57 v.C. Julius Caesar hier verscheen met zijn Romeinse heerscharen hebben die lieden nog verwoed strijd geleverd met de agressors. Waarbij ze, zoals bekend, de duimen moesten leggen. Die Nerviërs hadden weliswaar druïden maar niemand van hen kon immers de toverdrank van Asterix brouwen. De eerste keer dat de naam van het dorp vermeld wordt, althans iets wat er op lijkt, is in een stichtingsakte van de abdij van Dieleghem in 1086. Het heet daar dan „Vulvarethem“. Met een hedendaags oog bekeken ziet dat er erg „volgevreten“ uit. Doch het schijnt alweer

Het merkwaardige gedenkteken voor de gesneuvelden in de Eerste Wereldoorlog. De tekst op de plaat vooraan is onleesbaar geworden.

terug te gaan op een persoonsnaam, het Germaanse Wolfart. De gemeentenaam betekent dus zoiets als het huis (of de plaats) waar Wolfart heeft gewoond. Dat hier volop wolven zouden hebben rondgezworven is een plaatselijke mythe die op niets meer dan de hedendaagse naam van het dorp is gebaseerd.

Tijdens de eerste Wereldoorlog zat Wolvertem een tijdlang ingekneld tussen de strijdende legers. Een erg oncomfortabele en weinig benijdenswaardige positie. Tijdens die „Grote Oorlog“ sneuvelden er nogal wat jonge mannen die uit Wolvertem afkomstig waren. Om hen te herdenken staat er aan de Imdekouter een gedenkteken. Een merkwaardig vormgegeven bouwwerk midden van de maisvelden. De uitgebreide tekst die onder het Latijnse opschrift staat is enkel ter plaatse te lezen want weer en wind hebben de verf die de lettertekens vulde weg geërodeerd.

Wolvertem is geen zelfstandige gemeente meer maar een deel van Meise. In 1994 was dat één van de eerste gemeenten in België om een zogenaamde „kinderburgemeester“ te verkiezen.

Dat werd Sandhya De Romagnoli uit Wolvertem. Het meisje was ooit in Calcuta geboren. Zij kreeg toen een verkleinde sleutel van de stad (?). Op haar advies werd er toen kritisch gekeken naar de fietspaden. Sindsdien moet die kritische blik waarschijnlijk ernstig vertroebeld zijn door grauwe staar want ik heb nergens een fietspad gezien op deze wandeling. Wel heel veel smalle baantjes met een vreselijk slecht wegdek. Meestal in brokkelig asfalt en met putten waar de kraaien kwamen uit drinken. Het viel me trouwens op hoeveel kraaien en kauwen er hier te zien zijn. Slechts een enkele reiger heb ik in het vizier gekregen. Die was overigens niet op publiciteit gesteld want toen ik hem op de foto wilde zetten ging hij op de wieken. Behalve van de (buiten)wegen mag men hier ook eens werk maken van de riolering. Het gebied wordt doorsneden door twee beken die we op verschillende plaatsen hebben overgestoken of waarlangs we hebben gelopen. Of het de Grote- dan wel de Kleine Molenbeek was, het was eender: ze stonken zeer overtuigend naar de blauwzwarte vloeistof die er doorheen stroomde. Duidelijk een open riool. Zo

't Allerwegen
Komt van deze beek
De stank u tegen!

ongeveer van het slag vervuiling dat overeenkomt met de Vondelbeek of de Zenne. De wandeling voerde ons rakelings langs het Leefdaalbos voorbij. Alweer een gemiste kans om een stuk natuur in de tocht te integreren. Nochtans was er, met een langste afstand die nu slechts 20 kilometer heette te zijn, toch wel gelegenheid geweest om voor de geoefende wandelaar een extra kronkel aan het geheel te breien.

De tweede lus bracht de wandelaars naar Londerzeel. Voor een deel langs een kaarsrecht asfaltbaantje dat voorheen de bedding van een tram was geweest wat duidelijk te merken was aan de naam van een deel van dat straatje: de Tramstraat. Londerzeel ligt in het uiterste noordwesten van de provincie Vlaams-Brabant en de gemeente grenst aan twee overige provincies: Antwerpen en Oost-Vlaanderen. De gemeente had vroeger veel kippenkwekers en daardoor kregen de bewoners al snel de spotnaam „kiekenplukkers“. Zoals je wel meer ziet is een dergelijke spotnaam geëvolueerd tot een soort erenaam die als onderscheiding met andere dorpen en dito spotnamen wordt

gedragen en gepropageerd. In dit geval staat er in een nis aan het gemeentehuis een bronzen kippenpoot. Op datzelfde dorpsplein staat, vanzelfsprekend, de gotische Sint-Kristoffelkerk die een opvallend spitse toren heeft en die daar al in de 13e eeuw werd gebouwd. Diezelfde torenspits had erg te lijden toen in 1990 een windhoos door Londerzeel trok. Er is nu niets meer van te merken. In de schaduw van de kerk staat een beeldhouwwerk met de wat cryptische titel: Fien van Krones. Met als toevoeging: „Ons moeder droeg al zingende 13 kinderen“. De genoemde Fien had dus blijkbaar geen vruchtbaarheidsprobleem. Of juist wel. Het gaat hier om Josephina die in 1902 met Petrus Van Esbroeck in Londerzeel trouwde en in de twintig jaar die daar op volgden inderdaad 13 kinderen ter wereld bracht. Het echtpaar hield een herberg, slagerij en feestzaal die „Afspanning in de Kroon“ heette. Daarom kent men de familie Van Esbroeck als „die van Krones“. Het beeld op de markt in Londerzeel is gemaakt door de beeldhouwer, ereburger van de gemeente, Pol Van Esbroeck. Een eerbetoon aan zijn voorzaat. Indien de man nog leeft moet hij flink op weg zijn naar zijn eigen eeuwfeest. Een ander illuster (voormalig)

Fien van Krones, moeder van dertien kinderen. Verveeuwigd door haar nakomeling Pol Van Esbroeck.

het einde wordt ontward. Het is niet gevuld met natuurbeschrijvingen en gekunstelde franjes, bladzijden lang.... Toen hij echter zijn nieuw verworven inzichten tot uitdrukking bracht in zijn romans en de dingen bij naam ging noemen, dat hij ging schrijven over echte mensen en niet over heiligenlevens, werd hij door de katholieke Kerk aangevallen, beklad,

De maisdoolhof. De torenspits die heel even te zien is aan de horizon is van de kerk van Londerzeel.

inwoner van de gemeente is niemand minder dan Gerard Walschap. Jacob Lodewijk Gerard baron Walschap werd in 1898 als zoon van een kleine kruidenier in Londerzeel geboren. Hij studeerde goed en hij wilde missionaris worden en, in zijn eigen woorden, „*grootse dingen doen, volkeren bekeren*“. Maar dat ging niet door. Hij studeerde weliswaar voor priester maar vlak voordat hij de eerste wijdingen zou ontvangen, stopte hij ermee. Het was hem duidelijk geworden dat het priesterschap en het celibaat toch niet aan hem besteed waren. Hij werkte daarna voor enkele Vlaamse katholieke tijdschriften. Onder invloed van vooral Deense, Noorse en Russische schrijvers kwam hij gaandeweg tot de overtuiging dat het schrijven heel andere wegen op moest dan de gemoedelijke, brave, anekdotische en folkloristische vertellingen à la Timmermans, Claes en Streuvels. Om hem zelf te citeren: „*Een roman is een verhaal, dat wil zeggen een opeenvolging van gebeurtenissen, waarin de zin ligt en waarin een knoop wordt gelegd, die op het einde wordt ontward. Het is niet gevuld met natuurbeschrijvingen en gekunstelde franjes, bladzijden lang...*“. Toen hij echter zijn nieuw verworven inzichten tot uitdrukking bracht in zijn romans en de dingen bij naam ging noemen, dat hij ging schrijven over echte mensen en niet over heiligenlevens, werd hij door de katholieke Kerk aangevallen, beklad, gecensureerd en gebroodroofd. Dat is altijd zo gebleven. Wat niet belet dat hij bij zijn dood de meest gelauwerde schrijver in Vlaanderen was. Het is des te merkwaardiger dat hij het tot baron heeft gebracht omdat die adeltitel hem door koning Boudewijn werd verleend. Deze laatste was immers een stevige poot onder de Roomse troon en dan zo'n goddeloos „pornograaf“ (in de woorden van een katholieke instantie) gaan lauweren... Een tijdelijke zinsverbijstering misschien. Of net zijn leesbril vergeten. Het nu volgende stuk was eigenlijk wel het meest interessante van de hele wandeling. Tot nu toe had die immers niet zo veel geboden. Het landschap was vlak met slechts hier en daar een heel flauwe rimpeling en heel veel akkers. Het traject liep niet zelden tussen hoogopgeschoten mais zodat ik alweer het gevoel kreeg in een labirint te vertoeven. Vanaf Londerzeel echter kwamen er mooiere stukjes natuur met beemden en paden in het groen. De tocht ging nu naar een deelgemeente van Londerzeel: Steenhuffel en daar was onderweg toch wel een en ander te zien. Tussen de weelderige begroeiing van allerlei laag hout en flinke eiken, platanen en beuken merkte

De „kapel“ in het weelderige groen bij Drietoren

ik opeens een merkwaardig gebouw dat op me over kwam als een kapel. Vermits die absoluut niet toegankelijk was, moest ze dus wel toebehoren aan een of ander domein. Dat bleek ook zo te zijn. Het ging hier om het domein Drietoren. Vermits er aan de toegangspoort een paar brievenbussen met verschillende huisnummers stonden, moet het grote gebouw nog bewoond, respectievelijk in gebruik, zijn. Er moet daar een vroegere ijskelder zijn die nu door Natuurpunt wordt beheerd als winterslaapplaats voor vleermuizen.

Nu is dit Drietoren weliswaar een flink uit de kluiten gewassen gebouw, het is echter maar een schuchtere poging tot kasteel ten opzichte van wat er in Diepensteyn wordt gepresenteerd. Op deze plaats stond ooit een middeleeuws kasteel maar dat raakte totaal in verval. Totdat er nog slechts een ruïne overbleef. In 1993 kocht de brouwerij Palm het domein en ze bouwden op de grondvesten een zo nauwkeurig mogelijke kopie van het slot uit 1279. Ook de tuin en de

Een deeltje van het kasteel Diepensteyn met op de achtergrond het bronzen trekpaard

vijvers werden in de oorspronkelijke staat hersteld. Er is ook een stoeterij van rasechte Brabantse trekpaarden. Het embleem van de brouwerij Palm, de makers van het bier

Het logo van de Palm-brouwerij met het trekpaard

Het slot Diepensteyn

„waar Brabant fier op is“, is immers het bewuste trekpaard. Ooit een belangrijk exportprodukt verloor het trekpaard door de toenemende mechanisatie zijn economische waarde. In zoverre zelfs dat het ras dreigde uit te sterven. De brouwers van het amberkleurige bier hebben dat dus belet. In een wei bij het kasteel zag ik inderdaad enkele flinke paarden. Het leek wel of ze pas gewassen waren. Licht bruin van kleur met blonde manen. Echte filmsterren. Ze stonden echter te ver weg opdat ik er een foto met enige betekenis kon van maken. In het kasteel zijn er nu zes aan elkaar palende feestzalen die werden aangepast voor zowel privé-feesten als

bedrijfsevenementen tot 250 zitplaatsen. De keuken is gespecialiseerd in met bier bereide en begeleide gerechten. Ik weet niet of er een straf is voorzien voor een feestganger die wat anders bestelt dan een Palm...

Op de binnenplaats van het kasteel Diepensteyn staat een groot bronzen beeld van... een Brabants trekpaard. Het is echter niet zomaar een beeld want het werd gemaakt door Rik Poot. Deze gerenommeerde beeldhouwer werd in 1924 in Vilvoorde geboren (in de Far West, c.f.r. Kris De Bruyne, liedjeszanger, in „Vilvoorde City“) maar hij woonde tot zijn dood in 2007 in Londerzeel.

Hij had zijn atelier vlakbij het kasteel. Poot was een uitgesproken natuurliefhebber en hij was gefascineerd door de ontwikkeling van plant en dier. Van hem is de volgende uitspraak: *„Zonder vakmanschap kan je onmogelijk kunst maken. Een kunstenaar is een stielman. Een beeldhouwer denkt met zijn handen. Je mag nog de meest creatieve geest hebben, maar als je dat niet kunt realiseren, dan ben je niets. Heb je al een pianist gezien zonder vingers of een acteur zonder tong? Het is jammer dat de kunstwereld tegenwoordig helaas alleen draait om publiciteit en geld en enkele kunstpauzen die het mooie weer maken. Een kunstenaar moet uiting geven aan zijn ontroering, aan de schoonheid. Dat is wat anders dan wat onnozele grappen maken. Niemand zegt meer dat de keizer naakt is.“* Waarvan akte. Dat kunnen vele van die kermisartiesten en kunstenmakers van tegenwoordig wel op zak steken. Alsof ze dat wat zou kunnen schelen.

Vlak na het slot Diepensteyn kwam ik bij Leireken. Ooit had ik al gehoord van de Leirekensroute. Een fietsroute, voor zover mij bekend. Ik had daar echter verder geen gedachten aan gewijd. En nu stond ik daar dus voor dat voormalige station van Steenhuffel: Leireken. De spoorverbinding van Londerzeel naar Aalst werd in 1952 afgeschaft. Sindsdien is het stationsgebouw omgevormd tot een trefcentrum voor dagrecreanten. In het station is een estaminet ondergebracht. Vanzelfsprekend vertrekt hier de hoger genoemde Leirekensroute. Over de oude spoorwegbedding. Een geasfalteerd pad. Lijnrecht zoals spoorwegen plegen te gaan. Tegenover het stationsgebouw staat een trein. Geschilderd in het sombere donkergroen dat vroeger de

Het vroegere stationsgebouw van Leireken. Nu een ontmoetingsplaats en estaminet

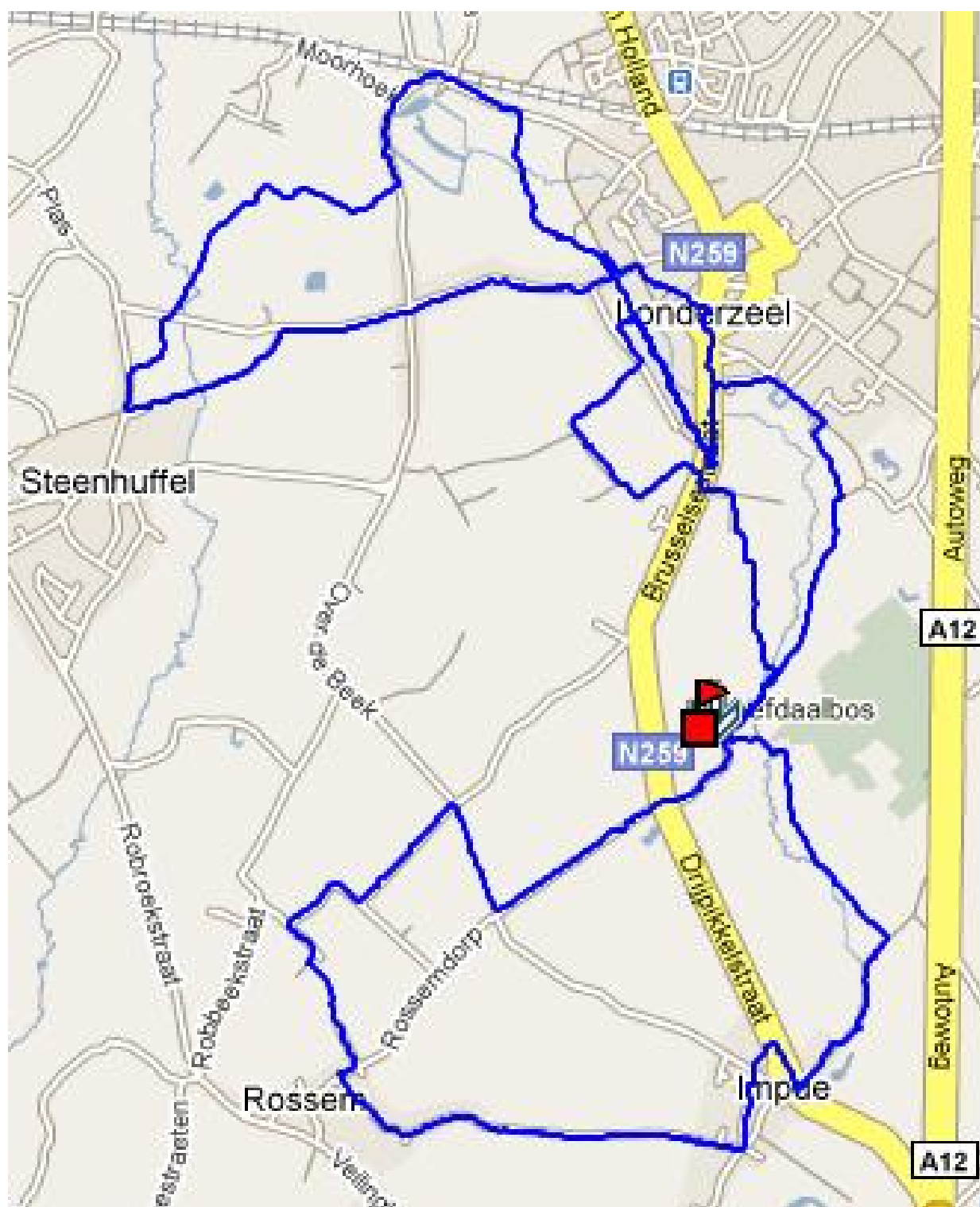
De (niet rijdende) somber gekleurde trein die te huur is

huiskleur was van de Belgische Spoorwegen. Toen getooid met een heldergele „B“. Het groen van het rijtuig aan Leireken is echter nog donkerder dan ik me herinner uit de tijd dat de wagons werden getrokken door zwarte, snuivende, stampende, dampende en gillende monsters waar ik een panische schrik voor had: de stoomlocomotieven. Hoewel dit rijtuig me wel eentje scheen met eigen tractie. Het rijtuig is te huur. Voor feestjes, bijvoorbeeld. Er is een keuken en airco. Dat laatste lijkt me geen echte luxe wanneer de zon een dag lang op die bijna zwarte karkas heeft staan bakken.

Het pad langs de spoorwegbedding

leidde me langs de achterkant van de brouwerij Palm. Dat was goed te zien aan een deel van die kenmerkende koperen ketels dat hier langs de oprit lag.

De rest van de wandeling had, na deze hoogtepunten, helaas maar weinig meer te bieden. Behalve veel gemaneuvreer bij het weggrijpen van de overvol geparkeerde periferie van de startzaal. Zonder blutsen of builen. Mede dank zij de kreten van een medewerker van de Cracks die me met „ju!“ en „ho!“ uit het nauwe gat dirigeerde. Misschien was hij wel gewoon om Brabantse trekpaarden te mennen...

Het traject van deze wandeling